การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ระดับตำบลด่านช้าง*

THE DEVELOPMENT OF READING FOR MAIN IDEA SKILLS USING ONLINE MEDIA IN EVERYDAY LIFE AMONG LOWER SECONDARY STUDENTS AT DAN CHANG SUBDISTRICT LEARNING ENCOURAGEMENT CENTER.

คนึงนิจ คลังกลาง[1] และ เชวงศักดิ์ พฤกษเทเวศ[2]

Kanungnit Klangklang[1] and Chawengsak Phruksathewet[2]

วิทยาลัยพิชญบัณฑิต[1-2], ประเทศไทย

Pitchayabundit College[1-2], Thailand.

Corresponding Author's Email: Kanungnit1972@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับตำบลด่านช้าง จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการวิจัยแบบก่อนการทดลอง โดยใช้แบบแผนกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว จำนวน 8 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน

* คนึงนิจ คลังกลาง และ เชวงศักดิ์ พฤกษเทเวศ. (2569). การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ระดับตำบลด่านช้าง. วารสารการพัฒนาสังคมและพลเมืองสมัยใหม่, 1(5), 1-13.

Kanungnit Klangklang and Chawengsak Phruksathewet. (2026). THE DEVELOPMENT OF READING FOR MAIN IDEA SKILLS USING ONLINE MEDIA IN EVERYDAY LIFE AMONG LOWER SECONDARY STUDENTS AT DAN CHANG SUBDISTRICT LEARNING ENCOURAGEMENT CENTER. Journal of social development and modern citizen, 1(5), 1-13.;

Website: https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jdc

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน รวม 16 ชั่วโมง ได้รับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.89 2) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียน ($\bar{x}$ = 23.53, S.D. = 2.87) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 14.27, S.D. = 3.21) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($t(29) = 18.64$, $p < .001$) และ 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.21, S.D. = 0.63) โดยด้านความน่าสนใจของสื่อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.45, S.D. = 0.58) ผลการวิจัยสะท้อนว่า การออกแบบกิจกรรมการอ่านอย่างเป็นระบบโดยใช้สื่อออนไลน์ที่เชื่อมโยงกับบริบทในชีวิตประจำวันเป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนในบริบทศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้

คำสำคัญ: การอ่านจับใจความสำคัญ, สื่อออนไลน์, นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้

Abstract

This study aimed to: 1) develop and validate learning plans using online media from everyday life; 2) compare students' reading-for-main-idea achievement before and after the learning activities; and 3) examine students' satisfaction with the learning activities. The sample consisted of 30 lower secondary students at Dan Chang Subdistrict Learning Encouragement Center, selected through purposive sampling. A pre-experimental one-group pretest-posttest design was employed. The research instruments comprised eight learning plans using online media from everyday life, a 30-item reading-for-main-idea achievement test, and a 20-item satisfaction questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and a dependent-samples *t*-test.

The results showed that: 1) the eight learning plans, totaling 16 hours, were evaluated by three experts and yielded an Index of Item-Objective Congruence (IOC) of 0.89; 2) students' posttest reading-for-main-idea achievement ($\bar{X}$ = 23.53, SD = 2.87) was significantly higher than their pretest achievement ($\bar{X}$ = 14.27, SD = 3.21), $t(29) = 18.64$, $p < .001$; and 3) students' overall satisfaction with the learning activities was at a high level ($\bar{X}$ = 4.21, SD = 0.63), with media attractiveness receiving the highest mean score ($\bar{X}$=

4.45, SD = 0.58). The findings indicate that systematically designed reading activities using online media connected to students' everyday contexts provide a practical approach to supporting main-idea reading development among learners in a learning encouragement center.

Keywords: Reading for Main Idea, Online Media, Lower Secondary Students, Learning Encouragement Center

บทนำ

การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ และการดำรงชีวิตในสังคมข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลจากเว็บไซต์ ข่าวออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ และอินโฟกราฟิกได้อย่างรวดเร็ว ความสามารถในการอ่านจึงมิได้หมายถึงเพียงการอ่านออกหรือจดจำเนื้อหา แต่รวมถึงการทำความเข้าใจ วิเคราะห์ ตีความ และคัดเลือกสาระสำคัญจากข้อมูลที่อ่าน การอ่านจับใจความสำคัญจึงเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถระบุประเด็นหลัก แยกแยะรายละเอียด และสรุปสาระของเรื่องได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานต่อการเรียนรู้และการนำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวันการอ่านจับใจความสำคัญเกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ การตั้งคำถาม การค้นหาความสัมพันธ์ของเนื้อหา และการสรุปความหมาย Tarchi (2015) ชี้ให้เห็นว่าการกระตุ้นความรู้เดิมและการส่งเสริมการอนุมานมีความสำคัญต่อความเข้าใจในการอ่านข้อความเชิงสารสนเทศ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความหมายจากสิ่งที่อ่าน และเชื่อมโยงเนื้อหากับประสบการณ์ของตนเอง

งานวิจัยในประเทศไทยสะท้อนแนวทางการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญด้วยเทคนิคและสื่อที่หลากหลาย เช่น อรวรรณ สะแสงสาร และ บัญชา ธรรมบุตร (2566) ศึกษาการใช้วิธีสอนแบบ KWL เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นอกจากนี้ Intajak (2565) ศึกษาการใช้เทคนิค KWLH-Plus ร่วมกับสื่ออินโฟกราฟิก และเพชรรัตน์ พันอ้น และ คณะ (2567) ศึกษาการใช้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดและการใช้สื่อที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะการอ่าน

สำหรับการใช้สื่อออนไลน์ กิตติกร ทองสีมะดัน และคณะ (2569) ศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เว็บไซต์และสื่อออนไลน์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวทางการนำสื่อออนไลน์มาใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่าน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่ศึกษาในบริบทของผู้เรียนในระบบโรงเรียน ขณะที่การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ยังมีบริบทแตกต่าง ทั้งด้านลักษณะผู้เรียน รูปแบบการเรียนรู้ และการเชื่อมโยงการเรียนกับ

ชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการใช้ สื่อออนไลน์รอบตัว เป็นเนื้อหาสำหรับฝึกอ่านจับใจความสำคัญอย่างเป็นระบบ ซึ่งยังควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นหน่วยจัดการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ โดยการจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความหลากหลายและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566) ในบริบทของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับตำบลด่านช้าง ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้และชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการระบุประเด็นหลัก การแยกแยะรายละเอียด และการสรุปสาระจากเรื่องที่อ่าน การนำสื่อออนไลน์ที่ผู้เรียนพบในชีวิตประจำวัน เช่น ข่าวออนไลน์ บทความ เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ และอินโฟกราฟิก มาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ จึงเป็นแนวทางที่ช่วยเชื่อมโยงเนื้อหากับประสบการณ์จริงและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกอ่านจากข้อมูลที่มีความหลากหลาย ทั้งนี้ งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้เว็บไซต์และสื่อออนไลน์เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ยังสะท้อนความเป็นไปได้ของการนำสื่อออนไลน์มาใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่าน (กิตติกร ทองสีมะดัน และคณะ, 2569)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับตำบลด่านช้าง” โดยศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัวที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ และศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านให้เหมาะสมกับบริบทของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ และส่งเสริมการนำสื่อออนไลน์ใกล้ตัวมาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับตำบลด่านช้าง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญของนักศึกษาก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design) ดังนี้

$$T_1 \longrightarrow X \longrightarrow T_2$$

โดย T_1 หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน, X หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว และ T_2 หมายถึง การทดสอบหลังเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับตำบลด่านช้าง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากนักศึกษาที่มีผลการเรียนด้านการอ่านอยู่ในระดับที่ควรได้รับการพัฒนา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 3 ประเภท ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง เนื้อหาครอบคลุมการอ่านจากข่าวออนไลน์ โพสต์ในสื่อสังคมออนไลน์ บทความจากเว็บไซต์ และอินโฟกราฟิก ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่า IOC เฉลี่ย 0.89 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.82 และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.86

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569 ตามขั้นตอนดังนี้ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัวตามแผนที่พัฒนาขึ้น จำนวน 8 แผน รวม 16 ชั่วโมง ภายในระยะเวลา 8 สัปดาห์ ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบฉบับเดียวกับการ

ทดสอบก่อนเรียนตามเงื่อนไขของการวิจัย ให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามความพึงพอใจภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนด้วยการทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (Dependent Samples t-test) ส่วนข้อมูลความพึงพอใจวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว จำนวน 8 แผน รวม 16 ชั่วโมง โดยใช้ข่าวออนไลน์ โพสต์จากสื่อสังคมออนไลน์ บทความจากเว็บไซต์ และอินโฟกราฟิกเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ กิจกรรมมุ่งให้ผู้เรียนกำหนดประเด็นสำคัญ ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดสนับสนุน และสรุปสาระสำคัญด้วยภาษาของตนเอง จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล ผลการตรวจสอบพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สะท้อนว่าองค์ประกอบของแผนมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในระดับที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแผนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญของนักศึกษาก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	30	30	14.27	3.21	18.64	< .001
หลังเรียน	30	30	23.53	2.87		

หมายเหตุ: $df = 29$, $p < .001$

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยการอ่านจับใจความสำคัญก่อนเรียนเท่ากับ 14.27 คะแนน (S.D. = 3.21) คิดเป็นร้อยละ 47.57 และหลังเรียนเท่ากับ 23.53 คะแนน (S.D. = 2.87) คิดเป็นร้อยละ 78.43 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t(29) = 18.64$, $p < .001$) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 9.26 คะแนน หรือร้อยละ 30.86 ของคะแนนเต็ม

ผลการเปรียบเทียบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจ

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว

ด้านความพึงพอใจ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความน่าสนใจของสื่อ	4.45	0.58	มาก
2. ด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.38	0.61	มาก
3. ด้านการพัฒนาทักษะการอ่าน	4.12	0.70	มาก
โดยรวม	**4.21**	**0.63**	**มาก**

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.21, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความน่าสนใจของสื่อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.45, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{x}$ = 4.38, S.D. = 0.61) และด้านการพัฒนาทักษะการอ่าน ($\bar{x}$ = 4.12, S.D. = 0.70) ตามลำดับ โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัวสำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับตำบลด่านช้าง สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยการอ่านจับใจความสำคัญก่อนเรียนเท่ากับ 14.27 คะแนน และหลังเรียนเท่ากับ 23.53 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 18.64, p < .001) สะท้อนว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัวสามารถสนับสนุนการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักศึกษาได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสื่อที่นำมาใช้เป็นสื่อที่ผู้เรียนพบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น ข่าวออนไลน์ โพสต์จากสื่อสังคมออนไลน์ บทความจากเว็บไซต์ และอินโฟกราฟิก ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่อ่านกับประสบการณ์เดิมและสถานการณ์ใกล้ตัว ส่งผลให้เกิดความสนใจและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากขึ้น ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติกร ทองสีมะดัน และคณะ (2569) ซึ่งศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เว็บไซต์และสื่อออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 26 คน โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 8.73 คะแนน และหลังเรียนเท่ากับ 14.77 คะแนน แสดงให้เห็นว่าการจัดการ

เรียนรู้โดยใช้เว็บไซต์และสื่อออนไลน์สามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนได้ในทิศทางเดียวกับผลการวิจัยครั้งนี้นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานของนิษฐา ใจนวน และเจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม (2566) ซึ่งศึกษาการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีประสิทธิภาพของแบบฝึกสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องมีส่วนช่วยให้ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญพัฒนาขึ้นในเชิงการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อออนไลน์รอบตัวไม่ได้มีความสำคัญเพียงในฐานะ “ช่องทางนำเสนอเนื้อหา” แต่ยังสามารถทำหน้าที่เป็นบริบทสำหรับให้ผู้เรียนฝึกค้นหาใจความสำคัญ แยกแยะรายละเอียด วิเคราะห์สาระและสรุปความด้วยภาษาของตนเอง เมื่อผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการดังกล่าวซ้ำจากเนื้อหาที่หลากหลาย จึงมีโอกาสพัฒนากระบวนการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบมากขึ้น

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.21, S.D. = 0.63) โดยด้านความน่าสนใจของสื่อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และด้านการพัฒนาทักษะการอ่าน ตามลำดับ ผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจากสื่อออนไลน์เป็นสื่อที่ผู้เรียนมีประสบการณ์และสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน จึงช่วยลดความรู้สึกห่างไกลระหว่างเนื้อหาในห้องเรียนกับบริบทจริงของผู้เรียน อีกทั้งสื่อออนไลน์มีลักษณะหลากหลาย ทั้งข้อความ ภาพ และองค์ประกอบมัลติมีเดีย จึงสามารถสร้างความสนใจและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมได้มากขึ้นผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยกิตติกร ทองสีมะดัน และคณะ (2569) ซึ่งพบว่านักเรียนที่เรียนการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เว็บไซต์และสื่อออนไลน์มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.77, S.D. = 0.16) นอกจากนี้ งานศึกษาการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้หนังสือพิมพ์ออนไลน์ของ Pitafai (2022) พบว่า ผู้เรียนเห็นว่าบทความข่าวออนไลน์มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการอ่าน เนื่องจากมีเนื้อหาที่น่าสนใจและเป็นปัจจุบัน และช่วยสนับสนุนความเข้าใจในการอ่านอย่างไรก็ตาม งานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านดิจิทัลชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิผลของสื่อดิจิทัลไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติจากการใช้เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรม เนื้อหา และวิธีที่ผู้เรียนใช้สื่อด้วย โดยการทบทวนอย่างเป็นระบบของ Pikhart และคณะ (2023) ซึ่งสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลอง 15 เรื่องเกี่ยวกับสื่อดิจิทัลกับความเข้าใจในการอ่าน พบว่าผลของสื่อดิจิทัลต่อการอ่านควรพิจารณาร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้และกระบวนการทางการรู้คิดของผู้เรียน ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงควรตีความว่า “การออกแบบกิจกรรมโดยใช้สื่อออนไลน์ที่เหมาะสม” มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการอ่าน มากกว่าการใช้สื่อออนไลน์เพียงอย่างเดียว

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความน่าสนใจของสื่อกับการเรียนรู้ผลการวิจัยที่พบว่าด้านความน่าสนใจของสื่อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนว่าสื่อที่ใกล้ตัวและสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียนสามารถช่วยสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมได้ อย่างไรก็ตาม ความน่าสนใจของสื่อควรดำเนินควบคู่กับการกำหนดภาระการอ่านและคำถามที่มุ่งให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ เช่น การระบุใจความสำคัญ การค้นหารายละเอียดสนับสนุน การสรุปสาระ และการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพราะการอ่านจากสื่อดิจิทัลมีทั้งข้อดีและข้อจำกัดประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการทบทวนวรรณกรรมของ Fernández-Salinero และคณะ (2023) ซึ่งศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านดิจิทัลและการอ่านจากกระดาษในผู้เรียนอายุ 6–18 ปี จำนวน 23 งาน พบว่าผลการศึกษามีความหลากหลาย และความสามารถในการอ่านเดิม พฤติกรรมการอ่านตลอดจนบริบทของโรงเรียนและการใช้เทคโนโลยี ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ด้านความเข้าใจในการอ่าน ดังนั้น ผู้สอนจึงควรออกแบบการใช้สื่อออนไลน์อย่างมีเป้าหมาย ไม่ควรถือว่าการเปลี่ยนจากสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อดิจิทัลเพียงอย่างเดียวจะทำให้ความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย: กระบวนการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว

ภาพนี้แสดง องค์ความรู้ที่สังเคราะห์จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้สื่อออนไลน์รอบตัว โดยนำเสนอเป็นกระบวนการต่อเนื่อง 5 ขั้นตอน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันตั้งแต่การเลือกสื่อจนถึงการนำความรู้ไปใช้จริง ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกสื่อ ผู้สอนเลือกสื่อออนไลน์ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น ข่าวออนไลน์ บทความ โพสต์จากสื่อสังคมออนไลน์ อินโฟกราฟิก และสื่อวิดีโอ เพื่อสร้างความคุ้นเคยและความสนใจในการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 อ่านอย่างมีเป้าหมายกำหนดจุดประสงค์ของการอ่านอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าต้องค้นหา วิเคราะห์ หรือทำความเข้าใจข้อมูลส่วนใดของเรื่องที่อ่าน

ขั้นที่ 3 จับใจความผู้เรียนค้นหาใจความสำคัญของเรื่อง แยกแยะรายละเอียดสนับสนุน และเชื่อมโยงข้อมูลที่ปรากฏในสื่อ เพื่อสร้างความเข้าใจเนื้อหาอย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ 4 สรุปความผู้เรียนนำสาระสำคัญที่ได้จากการอ่านมาเรียบเรียงใหม่ด้วยภาษาของตนเอง ซึ่งเป็นขั้นที่ช่วยตรวจสอบว่าผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจและถ่ายทอดสาระจากเรื่องที่อ่านได้หรือไม่

ขั้นที่ 5 เชื่อมโยงการใช้จริงผู้เรียนนำความรู้และสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่านไปเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ทำให้การอ่านไม่ได้สิ้นสุดเพียงการทำความเข้าใจเนื้อหา แต่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

จากกระบวนการทั้ง 5 ขั้นตอน นำไปสู่ ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญที่เพิ่มขึ้น ความพึงพอใจของนักศึกษาที่อยู่ในระดับมาก และแนวทางในการพัฒนาทักษะการอ่านควบคู่กับการใช้สื่อออนไลน์อย่างเหมาะสม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

โดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การนำสื่อออนไลน์รอบตัวมาบูรณาการกับกิจกรรมการอ่านจับใจความสำคัญ โดยมีการกำหนดขั้นตอนการอ่านและภาระงานที่ชัดเจน สามารถสนับสนุนการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เรียนได้ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของสื่อออนไลน์และสื่อดิจิทัลในการสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการอ่าน ขณะเดียวกัน การใช้สื่อดังกล่าวควรคำนึงถึงการออกแบบกิจกรรมและลักษณะของผู้เรียนร่วมด้วย เพื่อให้การใช้เทคโนโลยีเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างแท้จริง มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูหรือผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเลือกสื่อออนไลน์ที่ผู้เรียนคุ้นเคยและมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างบริบทที่เอื้อต่อการทำความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

2. ควรใช้สื่อออนไลน์อย่างหลากหลาย เช่น ข่าวออนไลน์ บทความ โพสต์จากสื่อสังคมออนไลน์ อินโฟกราฟิก และสื่อวิดีโอ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านและทำความเข้าใจข้อมูลในบริบทที่แตกต่างกัน

3. ควรพัฒนาทักษะการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลควบคู่กับการอ่านจับใจความสำคัญ เนื่องจากข้อมูลออนไลน์มีความหลากหลายและอาจมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือขาดแหล่งที่มาที่ชัดเจน

4. ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการค้นหา วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลด้วยตนเอง มากกว่าการรับข้อมูลจากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยโดยใช้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้สื่อออนไลน์กับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในลักษณะอื่น

2. ควรเพิ่มระยะเวลาการติดตามผลหลังสิ้นสุดการทดลอง เพื่อศึกษาว่าทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่พัฒนาขึ้นสามารถคงอยู่ในระยะยาวหรือไม่

3. ควรศึกษาการใช้สื่อออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะอื่น เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และการเขียนสรุปความ

4. ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของการใช้สื่อออนไลน์ เช่น ความสามารถด้านดิจิทัลของผู้เรียน ความพร้อมด้านอุปกรณ์ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และลักษณะของสื่อที่นำมาใช้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กิตติกร ทองสีมะดัน, พระรชต มาตรสอน, ศรายุทธ เจตรา, ปาณจิตร สุกุมาลย์, และ อุสุทธิ พงษ์ อุพลเถียร. (2569). การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เว็บไซต์และสื่อออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระยืนวิทยาคาร อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษาอุตสาหกรรม*, 2(1), 01–13.

นิษฐา ใจนวน และเจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม. (2566). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 8*(1), 121–130.

เพชรรัตน์ พันอ้น, ดรุณนภา นาชัยฤทธิ์, และสมาน เอกพิมพ์. (2567). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับแบบฝึกทักษะ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 18*(3), 112–120.

อรวรรณ สะแสงสาร และ บัญชา ธรรมบุตร .(2566). การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ KWL. *วารสารสันตยาภิวัฒน์ วัดหนองนกกด, 1*(1), 76–94.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. https://dictionary.orst.go.th/

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566. (2566, 19 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา, 140*(20 ก), 60–72.

Intajak, M. (2022). Development of reading comprehension skills of Grade 9 students using the KWLH-Plus instructional technique combined with infographic media. *Journal of Research and Innovation, Institute of Vocational Education Bangkok, 5*(2), 179–200.

Peras, I., Klemenčič Mirazchiyski, E., Japelj Pavešić, B., & Mekiš Recek, Ž. (2023). Digital versus paper reading: A systematic literature review on contemporary gaps according to gender, socioeconomic status, and rurality. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education, 13*(10), 1986–2005. https://doi.org/10.3390/ejihpe13100142

Pikhart, M., Klimova, B., Meunier, F., Ibarra, I., Suñer Muñoz, F., Zamborova, K., Soulé, M. V., Bartolomé Rodríguez, R., & Parmaxi, A. (2024). A systematic review of the cognitive impact of digital media modalities on reading comprehension in L2. *Investigaciones Sobre Lectura, 18*(2), 56–87. https://doi.org/10.24310/isl.2.18.2023.16655

Pitafai, S. (2022). A study of investigation of English reading comprehension of undergraduate students using online newspapers. *Journal of Asian Language Teaching and Learning, 3*(1), 41–52. https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jote/article/view/502

Tarchi, C. (2015). Fostering reading comprehension of expository texts through the activation of readers' prior knowledge and inference-making skills.

International Journal of Educational Research, 72, 80–88. https://doi.org/10.1016/j.ijer.2015.04.013